

Leerrede over Johannes 14: 6 uitgesproken op Nieuwjaarsmorgen 1/01/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar

Zingen -Psalm 132: 1, 2 en 3

Lezen -Johannes 14.

Voorrede.

Wat wij zongen uit de 132ste Psalm, geeft ons te verstaan, dat de psalmdichter een oprecht en eenvoudig kind Gods geweest is, die het ook uitleefde dat hij een kind was, en wel hierin bestaande (neem maar een natuurlijk voorbeeld): gelijk de ouders liefde hebben tot hun kind, zo hebben ook rechtgeaarde kinderen liefde tot hun ouders, en verblijden zich in de welvaart van hun ouders. Hoeveel te meer dan geestelijk.

Immers, de natuur van het werk Gods en van de genade in wedergeboorte brengt toch met zich, een losmaking van de wereld, van eigen inzichten, van eigen bedoelingen. Wij krijgen een hoger doel. Dat brengt de genade met zich. Dat hoogste doel is God. Het is het leven om Hem te kennen, alsook te vervolgen Hem te kennen. Daarbij nog, in de veelheid der onderdanen is des Konings heerlijkheid. De natuur van een oprecht en eenvoudig kind Gods is, dat hij de eer van God bedoelt, de uitbreiding van het Koninkrijk Gods, en dat God verheerlijkt, geroemd, geloofd en geprezen wordt.

Daarom is dat het deel geweest van die grote man Gods, David, dat dat zijn leed en jammer uitmaakte, daar hij zag, dat zo'n Majesteit, Die waardig was om gediend te worden vanwege de waardigheid van Zijn Wezen, niet die eer, die hulde en die heerlijkheid verkreeg zoals wel betaamde en paste. Daaruit heeft dan ook de psalmdichter als geen rust gehad. Zijn wens, zijn bedoeling was, dat God geëerd werd vanaf Dan tot Ber-séba toe. Dat het zó zou zijn, bij een ieder persoonlijk, in de families, huisgezinnen, in de geslachten, dorpen, steden, ja dat alles boog voor Zijn Majesteit. Dat kwam dan daaruit voort, dat hij waarlijk kind was, en belang had bij de eer van God en bij de welvaart van Zijn Koninkrijk. Dus is het niet zo geweest, dat bij David werkte: "ja, kijk eens, als het er over gaat; God, de HEER, regeert. Hij is God over alles, en wat Zijn liefde wil bewerken, dat ontzegt Hem Zijn vermogen niet. Hij is God, ja, Hij stelt wel dáár naar de raad Zijns willens."

Neen, zo was het niet, dat wist David ook wel. Maar hij was zó kind, dus zó nabij God, dat de eer van God zijn belang was, en de belangen die hij had, was de eer van God. Dat was zo nauw aan elkaar verbonden, daar zat totaal níets tussen. David had anders geen bedoelingen.

Hierboven, waar het Nieuwjaar is in volkomenheid, waar al het oude is voorbijgegaan, zal er helemaal niets meer zijn van eigen en van de mens, van verdorven natuur en eigenheden. Daar wordt Gode en zal Hem worden toegebracht in volkomenheid alle eer en heerlijkheid, lof en dankzegging. Daarom wordt het daar ook genoemd: de plaats der rust. Want wat hier door de genade in hen is gewerkt, dat vindt daar zijn oplossing. Daar wordt God volmaakt verheerlijkt. Daar kunnen zij het doen. En daar doen het allen die er zijn, engelen en verlost. Wat nu hierboven volmaakt is, daar moeten wij hier wat van leren kennen.

Nu is het toch een bewijs van waar kinschap door hetgeen waar David uit opkwam. Hij had geen rust, dag noch nacht, totdat hij een rustplaats voor den HEERE had gevonden.

Wij zijn dan een nieuw jaar ingegaan, het oude ligt achter ons, met zijn lief en leed. Doch, vanmorgen werd ik gewaar, dat waar David uit opkwam, ook bij mij is, en dat is hetgeen ik meegenomen heb in het nieuwe jaar. Maar nu begrijp ik ook in het nieuwe jaar, dat dit het bewijs is van mijn kinschap.

Bedenk wel dat ik mij niet stel op het terrein van David, helemaal niet. Ik aanzie die man als een man Gods bij uitnemendheid ver boven allen uitstekend in de genade. Maar ja, ik kan er toch ook niets aan doen dat ik daarmee bezet was en dat die zaken die wij zo-even zongen, naar voren kwamen en ik daaruit verstond: ik ben een kind?

Nu kan er geen rust bij mij zijn, daar ik kind ben. Want ik zou wensen, dat de Naam Gods geëerd en verheerlijkt werd in onze gezinnen, families, vergaderingen, in onze dorpen en steden, in het ganse vaderland van Schelde tot Dollard, alsmede in de Overzeese gebieden. Er kan gezegd worden: "ja man, dan heb je wensen die nooit in vervulling zullen gaan. Zulke dingen, man toch, die zijn immers veel te hoog en veel te groot." Ja, dat laat ik dan maar, doch dat het een bewijs is van mijn kindschap, dat gevoel ik tot in het diepst van mijn ziel, en dat het ook de wil Gods is, alsmede in de Schriftuur ook genoegzaam geopenbaard.

Want hoeveel getuigenissen zijn er niet in de Schriftuur waar God opwekt tot eer en erkenning en huldiging van Zijn Majesteit? Hoe spreekt Hij Zelf: "Och, dat gij naar Mijn geboden geluisterd had! zo zou uw vrede geweest zijn als een rivier, en uw gerechtigheid als de golven der zee." Dat tekent ons genoegzaam, dat die Jehova hier de welvaart wenst, en dat kan alleen als God de eerste plaats inneemt. Zo ligt er dan in begrepen eerste en tweede wetstafel; de liefde tot God alsook tot onze naaste. Want daaruit kan het met diegenen welgaan!

Ik wens dan, bij de aanvang van dit nieuwe jaar, uit de diepste grond van mijn hart een ieder van u toe, dat de vreze Gods, en de hulde en de liefde tot Zijn Majesteit in een ieder van ons mag zijn, zodat wij daaruit zouden doen hetgeen is naar Zijn wil en naar Zijn Woord. Opdat in wat ook over ons bescheiden is (van vóór- en tegenspoed, van blijdschap en van kruis, zowel in het één als in het ander) naar voren mag komen, dat de vreze des HEEREN zo'n ongemeen grote en verheven schat is, dat daarbij alles in het niet zinkt. Dat God ons ook geve, dat wij de aan Zijn genadetroon gebonden mogen zijn, om bij Hem te zoeken dat Hij werke door Zijn Geest. Dat Hij Zelf daarstelle en ordene in de staat, in de kerk en in de maatschappij, opdat nog de eer van Zijn Majesteit gezien worde in deze duistere en beroerde wereld.

Ik vraag dan uw aandacht voor een woord en getuigenis Gods. Dat God het ons geve als een wegwijzer bij de aanvang van dit nieuw begonnen jaar, en als een licht op ons pad, opdat wij het jaar mogen beginnen met daarop het oog te slaan, en het ook mogen doorworstelen en eindigen, opdat wij Zijn Naam uit dat alles zouden kunnen en mogen eren. Zoeken wij dan vooraf Zijn aangezicht om een verbeurde, ons onmisbare zegen.

Tekst.

Het woord waartoe wij uw aandacht vragen, vindt u in het ons zo-even gelezen 14de hoofdstuk uit het heilig Evangelie naar de beschrijving van Johannes, en wel nader het gedeelte van het zesde vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Ik ben de Weg.

Leerrede.

Het is een zeer kort, doch ook een veelzeggend woord, dat wij hier uw aandacht hebben voor gelezen. Het is het eigen getuigenis van Christus. Het hoofdstuk is ons zo-even gelezen, laten wij daar dan heel kort bij stilstaan.

Jezus stond hier gereed de Zijnen te verlaten, en nu doet zich bij die jongeren aanvoelen: zij komen alleen te staan. Daar zien zij niet doorheen: hier alleen in dit leven. Zij hadden drie jaar verkeer en omgang gehad met Jezus, en nu breekt er een tijd aan van scheiden. Daaruit neemt Jezus hen nu op in hun verdriet, in hun armoede, in hun versagdheid.

Hij zegt: "Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij." Daarmede wil Hij te kennen geven, vertrouwt uzelf nu eens geheel aan Mij toe. Staat gij bij God in de schuld, weet gij dat, en ziet gij buiten Mij nergens uitweg, verlaat u maar op Mij, vertrouwt u maar aan Mij.

Dan gaat Hij spreken, dat Hij zo'n Koning is, Die niet iemand gaande maakt en dan laat zitten, maar zegt: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het U gezegd hebben." Zijn heengaan duidt Hij aan als een heengaan tot hun welzijn, en zegt: "Ik ga heen om u plaats te bereiden." Alsof Hij wil zeggen: je moet hier beneden maar geen thuis hebben, dan zorg Ik er daarbóven voor, dan heb je toch een thuis. Zo liefderijk is Hij.

Dan volgt er: "En waar Ik heenga, weet gij, en de weg weet gij." Nu is er één van de discipelen, die een vraag stelt. Zij hebben alle elf geloof, dat is waar, maar ze zijn allen een persoonlijkheid. Wij weten dat bijvoorbeeld Petrus nogal voortvarend, driftig en opvliegend is. Als er het één of ander is, dan is hij doorgaans de woordvoerder. Wanneer Jezus aan de discipelen vraagt, wat zij van Hem denken - wat zij van Hem geloven - dan is het Petrus die één voor allen het woord doet: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods."

Naar wij weten is Thomas een weinig anders gestemd, die heeft een kalmere natuur dan Petrus. Thomas is heel nuchter en kalm, nogal ernstig, consciëntieus. Vandaar lezen wij dat op die gelegenheid toen Jezus zei: "Laat ons wederom naar Judea gaan" (naar Bethanië) en zij gehoord hadden dat Lázarus gestorven was, dat Thomas dan het woord voert. Zij stonden als aan de grond genageld: Lázarus dood, en daarbij hadden de Joden onlangs gezocht Jezus te stenigen, en nu spreekt Jezus dat Hij weer opging naar Bethanië. Wat moesten ze nu beginnen? Want buiten Jezus hadden ze niets, en als Hij stierf dan was voor hen ook alles ten einde. Dan zegt Thomas tot de anderen: "Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven." Buiten Hem hadden zij toch niets!

En hier wordt hij ook weer de woordvoerder. Hij wil het secuur weten, hij wil de zaak precies onderkennen. Op Jezus' woord: "En waar Ik heenga, weet gij, en de weg weet gij", zegt hij: "Heere, wij weten niet, waar Gij heen gaat; en hoe kunnen wij de weg weten?" Thomas wil zeggen: wij zijn grote sukkels bij onszelf, heel dat werk der genade, heel die arbeid der liefde ligt totaal buiten ons, wij weten het niet.

Nu neemt Jezus hen daarin op. Thomas niet helemaal beantwoordend zoals die het mogelijk wel gewenst zal hebben, in deze zin: kijk eens, Thomas, nu ga Ik dat en dat doen, en dan gaat het zus en zo. Neen! Zo doet Jezus niet. Maar Hij gaat zó spreken, dat er ligt genoegzaam in om hier de tijd door te komen, en nog eens eenmaal in die gezegende oorden te mogen eindigen, waar men alle leed te boven is, en waar geen scheiding meer zal zijn. Hij zegt: "Ik ben de Weg."

Het is een kort woord, maar wat een inhoud! Hij spreekt hier niet, dat Hij hen wel wil leren, en de weg wil wijzen. Neen! Hij gaat van Zichzelf spreken, dat Hij de Weg is naar de hemel. Immers, wij weten, dat wij allen bij God worden aangemerkt in ons stamhoofd Adam, die zulk een daad heeft gepleegd om zich geheel van God af te wenden, en satan toe te vallen (en wij in hem). Het verbond dat er was, genoemd het verbond der werken, is door die daad geheel vernietigd, verbroken, zodat door werken der wet geen vlees meer behouden kan worden. Want het verbond der werken heeft opgehouden enig bestaansrecht te hebben om ons zaligheid en leven te bezorgen. Dat verbond was wel goed, maar er lag uitdrukkelijk in vervat: doet dat, en gij zult leven. Het vroeg dus een volkomen onderwerping op aan Gods Majesteit in gehoorzaamheid.

Doch de gehoorzaamheid is door Adam opgezegd alsook de onderwerping aan Zijn Majesteit.

Al is het door de listige omleiding des duivels dat Adam zich als in de armen van satan heeft geworpen, en zijn eigendom is geworden, zo ook is ons "zijn" - zoals wij door geboorte hier aanzijn verkrijgen uit Adam - een totaal zijn buiten God, geheel en al in zonde ontvangen en geboren. Waarbij nog komt, dat wij zó buiten God zijn, dat, daar wij in zonde zijn ontvangen en geboren, wij er uit onszelf nog niets van aantrekken ook. Wij bekommeren er ons niet eens om; wij hebben er niets mee te doen. Wij zijn in zonden ontvangen en geboren, dus van onze jeugd aan gewend buiten en zonder God te leven.

Dat is, in het kort gezegd, de staat des mensen. Niet van die of die, neen, van àllen. Nu is er wel bij de mens overgebleven van het kennelijke van God, ja, dat wel, waaruit een ieder gevoelt (of het moet zijn, dat wij er over heen stappen, ja als springen, waardoor de consciëntie als is toegeschroeid) het is aan de binnenkant niet goed. Het kennelijke van God spreekt zich uit: de zaak tussen God en ons is niet in het reine. Vandaar de angst, de onrust, de schrik, de vrees waar wij gedurig in gaan.

Nu kiezen wij ons daaruit een weg die ons recht schijnt, maar ook daarvan zijn de einden niets anders dan paden des doods, want dat is ook buiten God. Als een mens daaruit verkiest godsdienstig te zijn, deugdelijk te leven, goed op te passen, en wat niet al, ja dat is net zo goed buiten God te leven als dat men in goddeloosheid en in de zonde leeft. Hoewel het één te verkiezen is boven het andere, nochtans, staat als staat betreffend is het hetzelfde. Het einde van eigen gekozen paden zijn wegen des doods, zij lopen op de dood uit, hóe ons leven ook is. Wanneer God niet wordt gezocht, en het is buiten de genade, dan eindigen wij het leven met te moeten bekennen een dwaas te zijn geweest. Dat is toch verschrikkelijk, om als een dwaas het leven te moeten eindigen en te moeten bekennen: te vergeefs genadetijd te hebben gehad! Te vergeefs geleefd! Och, laten wij daar eens even bij stilstaan, bij de aanvang van dit nieuw begonnen jaar. Als het jaar ons niet tot voordeel zal zijn, zal het tot oordeel zijn. Als er niet gaat werken een loslating van alles, en dat God de eerste en hoogste plaats bij ons inneemt, dan ligt er een jaar voor ons, waarin wij onze verdoemenis zullen bezegelen rechtvaardig te zijn. Dus dat is ernstig.

Hoe vreselijk zal het zijn te moeten vallen in de handen van een levende God, Die ons hier in alles heeft gediend. Wat heeft ons ontbroken in het achter ons liggende jaar? Nochtans zijn wij mensen die God niets hebben toegebracht. Wat heeft er niet in ons gewerkt van op- en tegenstand tegen Zijn Majesteit in rebellie en vijandschap? Straks komen wij voor die Schepper, Die ons welgedaan heeft, waar wij zó tegenover hebben gestaan. Dan zullen wij op 1000 vragen niet één antwoord kunnen geven. Dan zullen wij tegelijk verstommen. Wij kunnen hier soms grote praatjesmakers zijn, en veel op het grootboek bij den HEERE schrijven, zoals: "Hij moet alles doen", en "wat is een mens"! Maar al die praatjes houden straks op, het één zowel als het ander.

Ik zat vannacht nog te lezen in een boek van Bunyan, die had het ook over het praten van een mens en zijn redeneren. Daarvan zegt hij: "dat is een mens eigen die niet in de genade leeft, maar die zichzelf leeft, en bij de wet huist." Daaruit vloeien al die praatjes en die redematies. Omdat wij zelf bezig zijn, en wij het niet voor elkaar kunnen brengen, gaan wij redeneren. Maar als wij voor God komen, is dat afgelopen. Daar baten geen praatjes, geen schuld op God leggen, en: "ja maar" en "kijk maar". Daar komen wij niet mee klaar.

Daarom is de les hier: te leren om af te leggen, te leren, dat wij God recht en waar plaats bij ons geven gelijk betaamt. Laten wij dat dus bedenken. Doorgaans wenst men op de eerste dag van het jaar elkaar toe: "veel heil en zegen" of "het nodige in het nieuwe jaar." Echter, zullen wij bedenken dat het zo ernstig is? 1 januari 1949, een nieuw jaar ingeluid, dat God ons geeft tot voorbereiding. Dáárvóór geeft Hij het. Dan moeten wij maar bedenken, wat wij er mede doen, wat past en betaamt.

Straks komen wij in het gericht van God, dan zullen wij verantwoording moeten afleggen. Dus het is hoogst ernstig. Daaruit is het nodig, dat de waarheid Gods ons gaat bezetten: mijn staat is ondeugdelijk, wat moet dat worden? Dat wij dan als door ons tobben en doen en vanwege de ernst die ons bezet, er achter komen, dat het een hopeloze staat bij onszelf is waarin wij ons bevinden. Want, om de hemel te kunnen ingaan, moeten wij rein zijn, en wij zijn onrein, moeten wij geen zonde hebben, en wij hebben niets anders, moeten wij God liefhebben, en wij haten God, moeten wij Hem bedoelen, en wij bedoelen onszelf. Van alles kunnen wij in ons vinden wat er niet behoort, en niets kunnen wij in ons vinden wat er moet zijn. Is er nog verschrikkelijker staat?

Nochtans, och, dat onze ogen verlicht waren, dat een ieder voor zich dat bemerkte! Want zou er bij ons geen arbeid zijn, als wij daarvan verzekerd waren dat er bij ons alleen is wat niet deugt, en totaal niets van wat er zou moeten zijn? Als vanzelfsprekend zou dat arbeid te weeg brengen! Er wordt wel eens gezegd: "ja hoor, een mens kan niets, zelfs nog niet eens een gebedje doen, dat moet de hemel ook nog geven." En tegelijk gaan wij door in onze godsdienst en in eigen ideeën te leven, wachtend dat de HEERE eens een gebedje zal geven. Maar er staat niet in ons leerboek, dat het eerste dat wij moeten leren is: een gebedje dat de hemel geeft, maar: hoe groot onze zonde en ellende zijn! Als er een drenkeling in het water ligt, die gaat dan geen vrome smoesjes ophangen, van: "mocht de Heere eens geroep geven, en dat het nog zo loopt dat er nog een helper, een redder op kwam dagen; dat zou toch wat wezen." Wel neen, daar is dan helemaal geen plaats voor vrome praatjes en gedachten. Als hij niet gered wordt, dan moet hij verdrinken, dan wordt hij uit het leven weggerukt, en staat in het gericht van God. Zo iemand in het water roept: "help!" En als iemand zou zeggen: "hou toch je mond", dan zou hij het nòg blijven roepen; hij kan het niet laten. Dat is een logische zaak, voor een ieder begrijpelijk, dat is de natuur.

Wanneer wij dan van de staat van onze ellende zien, dat er weer een nieuw jaar is aangebroken, maar wij niets anders kunnen dan alleen zondigen, de maat vol meten, en wij van nature niets hebben om Gode aangenaam en welgevallig te zijn, dus een nieuw jaar om ons oordeel te bezegelen, en ons rijp te maken voor onze verdoemenis - wat dunkt ulieden - zou dat geen arbeid in onze ziel teweeg brengen, en levendige behoefte? Dat kan toch niet anders!

Daarom staat er in de catechismus, dat de wet ons zo scherpelijk gepredikt moet worden, opdat wij dus door de wet onze rechte verhouding zouden leren inzien tegenover God, onze Schepper, om van onszelf af te zien, en onze reinigmaking en zaligheid buiten onszelf in Jezus Christus te zoeken. De discipelen, ook Thomas, de één voor de ander, wisten dat zij in zulk een ellendige staat waren, dat het van hen niet kon komen. Jezus noemde dat op een gelegenheid "arm".

Op een keer was Jezus op een plaats, waar zij Hem veel zieken brachten. Dan lezen wij daar: "er ging kracht van Hem uit." En, daar Jezus velen genas, moet dat voor de discipelen wel tot versterking geweest zijn; dat het toch wel waar was, wat zij van Hem geloofd hadden, want alle macht was Hem gegeven. Maar ja, hoe waren zij nu persoonlijk, zelf? Er veranderde in hun staat en toestand niets.

Nu lezen wij: "En Jezus, de schare ziende, en Zijn ogen opslaande over Zijn discipelen, zeide: "Zalig zijt gij, armen, want uwer is het Koninkrijk Gods." Zo bekeek de Koning hen dus, dat zijn mensen die zó arm zijn, die ontbreekt het aan alles, zij kunnen zelf niets veranderen. Daaruit zegt Hij: voor ulieden, armen, is dat Koninkrijk.

Waarom? Wel, de Koning is de recht- en de machthebbende en de heerschappij voerende in dat Koninkrijk, en Hij wil zulken, net als zij waren, in hun armoede dienen met Zijn genade, en inzetten in dat Koninkrijk. Dat is Zijn werk. Zo wil Hij wezen. Doch met alle lering en ervaring die de discipelen gehad en genoten hebben is niets veranderd, hun staat bij henzelf is hun staat gebleven.

Wel is de kennis omtrent Jezus Christus vermeerderd, want Hij heeft hun zoveel lering en onderwijzing gegeven. Dàt, ja dàt is toegenomen. Dat was niet het enige wat uit dit onderwijs toegenomen was, maar, daar Hij alleen alles heeft, was namelijk ook toegenomen de kennis dat er van hèn niets kon komen.

Daaruit wil Jezus hen oppakken en zegt: "Ik ben de Weg." Nochtans is dat zo'n grote en uitnemende verborgenheid, dat Jezus de Weg is. Hier is dus geen sprake van: Ik zal u de weg wijzen of: er is wel een weg naar de hemel, neen! Maar Hij spreekt rechtstreeks van Zijn eigen Persoon en Middelaarsambt en bediening alsmede dat Hij nu als Middelaar de Weg is naar de hemel.

Het Kerstfeest ligt nog zo heel kort achter ons, waarin wij gedachtenis vierden van "Het Woord is vlees geworden." Jezus Christus is waarachtig God, Eénswezens met de Vader, en Hij nam ons vlees, onze natuur aan uit de maagd Maria door de werking des Heiligen Geestes, buiten het verbroken werkverbond. Dus zonder erfsmet, rein en heilig werd Hij onzer gelijk, in ons vlees. Hij kwam in die staat om Middelaar te zijn. Hij heeft in Zijn komst in het vlees, als Hoofd van het verbond der genade, zijn ganse kerk geëigend. Let wel: Adam was verbondshoofd van het verbond der werken, en Jezus Christus is Verbondshoofd in het verbond der genade. Adam besloot als in zich, zijn ganse nageslacht, want hij vertegenwoordigde hen als hoofd, en nu vertegenwoordigt Jezus Christus Zijn ganse kerk en gemeente, als Hoofd van het nieuwe verbond, het verbond der genade. Hij heeft dus daarin Zijn ganse kerk geëigend in hun staat zoals zij waren.

Daar heeft de apostel Paulus in zijn brief aan de Hebreëen inzonderheid het oog op, lees maar met aandacht hoofdstuk 5 alsmede Romeinen 8 waar staat: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest", en wat er dan verder volgt. Daar zien wij in, dat Jezus Christus als Borg en Middelaar Eén voor allen, alles heeft gedaan. Daar is niet in het minst sprake van het doen van enig mens, maar van het doen van Jezus.

Daarom handelt Paulus zo eenvoudig, en zegt vervolgens: "Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees. Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest."

Daar heeft dus Christus onze ganse staat van zonde geëigend. Wanneer de wet dan eiste, dat de ziel die zondigde moest sterven, en dat er zonder bloedstorting geen vergeving mogelijk was, dan is toch dit de zaak geweest, dat Jezus Christus als Hoofd, in Zich vertegenwoordigde de zonden van Zijn ganse kerk, àlles. Dat had Hij Zich toegeëigend. Dus in het kort gezegd: eens heeft de kerk in Zijn Persoon op Golgotha's heuvel als gehangen, geleden en is gestorven naar de eis der wet. Naar het onkreukbaar heilig recht van God, heeft Hij Eén voor allen als Middelaar het gedaan, en is dat voor de ganse kerk daar geschied. Dat werk wat Christus gedaan heeft, is een werk dat bij God in Zijn troon geldt; betaald voor de zonde, alsook in volmaakte gehoorzaamheid een eeuwige gerechtigheid aangebracht. Waaruit de Vader, Die Hem gezonden had tot een Verzoening voor de zonde, Hem uit de dood heeft opgewekt, als bewijs: waartoe Ik U gezonden heb, om voor de zonden te betalen en een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, dat is geschied. Zo heeft de Vader getuigenis gegeven door Hem op te wekken uit de dood, en de apostel getuigt hiervan, dat Christus gestorven is voor de zonden, maar ook opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Dat is, dat Hij, de Levensvorst is opgestaan uit de dood, om wat Hij verworven had, nu als de levende Koning uit kracht van Zijn opstanding, ze eigen en deelachtig te maken, dus de vrucht Zijns werks te doen kennen.

Bedenk nu eens, hoe de Koning hier spreekt. Hij zegt: "Ik ben de Weg." Hij wil te kennen geven, dat alleen Hij alles heeft, waardoor wij in verzoening komen met God, en eenmaal het hemelhof en Koninkrijk zullen ingaan. Er is buiten Christus in het geheel geen weg tot verzoening. Er is ook totaal geen weg buiten Hem om de hemel in te gaan. Dat is slechts bij de Koning in Zijn Persoon aanwezig. Het is een kort woord, wel een woord om te onthouden voor een ieder. Dat God het geve, dat wij dit jaar daar zó mede bezet mogen zijn, dat Hij de Weg is, dat het ons al dieper bringe tot onderzoek in welke hoedanigheid Christus de Weg is, en zoals dat geldend is voor het aangezicht Gods en in Zijn troon.

Ik zeg dat hierom: wij zullen dit jaar weer genoeg teleurstellingen opdoen in het leven, want het aardrijk is om onzentwil vervloekt. Maar als wij ons eens meer aan Jezus Christus hielden, Die zegt: "Ik ben de Weg" (Hij wil zeggen: Ik heb alles in Mijn Persoon), zouden wij dan zoveel teleurstellingen opdoen? Want onwillekeurig hebben wij steunsels en bouwen wij buiten de Persoon van Christus op: gevoel, gestaltenis, op "zoals-ik-me-waarneem", op zover als ik mijn eigen gedachten en inzichten heb.

Wij hebben daar verwachting van, bouwen er op, en ... op een gegeven keer zakt het in elkaar, valt het in duigen, en wij zitten: o, o wat een teleurstelling heb ik weer opgedaan. Hoe komt dat? Omdat God Zijn Woord bevestigt. Christus zegt: "Ik ben de Weg." Hij wil zeggen: Ik bezit in Mijn Persoon alles wat gij nodig hebt. Zodat dan de inhoud is, dat wij moeten gaan leren, bij aan- en voortgang en tot het einde toe, ons alleen aan Jezus Christus te houden, met uitzuivering van alles, wat buiten Zijn Persoon, arbeid en bediening is. Helder en klaar is dat, dus genoegzaam.

Als nu Adam als verbondshoofd stond en wij in hem gerekend worden ter verdoemenis, zo is Christus het Hoofd van het Nieuwe Verbond der genade, inhoudend dat Hij in Zich vertegenwoordigt Zijn ganse kerk en gemeente. Wat daar dan buiten is, valt af.

Wat heb ik dan nodig, tot mijn troost en tot zaligheid, blijdschap en vergenoeging? Dat ik weet, dat ik in Jezus Christus mede wordt aangemerkt in de troon van God, en dat ik mede begrepen lig in dat bundeltje der levenden bij God. Dat is hetgeen de Koning aan ons wil vermaken onder onze zonden. Want Hij wil niet hebben, dat, als wij met onze zonden te kampen hebben, dat wij daaronder het éne jaar uit en het andere maar weer in, lopen te zuchten en te tobben, en daarin blijven hangen! Maar Zijn ambt en Zijn werk is, om ons te dienen.

Dan ligt dus op ons pad, dat wij onze staat dermate leren onderscheiden zoals die is, niet alleen (zoals wij in het begin reeds hebben gezegd) als ondeugdelijk om ons daar maar bij neer te leggen, met te zeggen: - ja, het is niet anders, er woont in mij, dat is in mijn vlees, geen goed - maar dat ik ook versta: daar is nooit, in der eeuwigheid niet, enige verwachting van gelijk geschreven staat: "Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid."

Als er nu van ons geen vrucht meer is te verwachten tot in eeuwigheid, moeten wij dan zó doen als die man, waar wij nog van lezen in een boekje van Van der Groe: die was wel eens zus en zo gesteld geweest, en nu wist hij het niet meer, en schreef aan Van der Groe wat die nu van zijn staat en toestand dacht (want een mens wil met zijn verandering er wel onder geteld en gerekend worden).

Toen schreef Van der Groe terug: het lijkt mij, dat u iemand bent die in een donkere stoffige kamer aan het zoeken is naar goud, waar het niet te vinden is. Dat hij bovendien nog wou hebben dat Van der Groe van Kralingen af op reis naar hem toe ging, om mee te helpen in die kamer te zoeken. Maar, schreef hij toen verder, ik raad u aan, dat gij daarvan aflaat, en eens luistert naar Jezus Christus, die aan de deur van uw hart staat te kloppen, met Zijn koffers vol goud, om binnengelaten te worden. Dat is de bedoeling.

Jezus zegt: "Ik ben de Weg", en nu wil Hij Zijn arbeid aan ons kwijt, onder onze zonden. Maar dan moet het een eerlijke zaak zijn.

Dan moeten wij afleggen om in Adam te leven, en nog verwachting te hebben van onze werken en ons doen. Laten wij eens (straks moeten wij toch in het gericht van God komen) in onze zonden openbaar worden voor God, om te worden de hartelijke en brosse zondaars, en bekennen dat wij overtreders zijn van Zijn heilige wet, in gedachten in woorden en in werken. Laat het eens voor de dag komen en laten wij zo op onze staat zien, dat, als wij vandaag, morgen, overmorgen, het gehele jaar door de gelegenheid hebben om er in te leven, dan oogsten wij nog niets anders dan de dood uit die oude staat. Wij krijgen niets, God niets, onze naaste ook niets, en wij blijven in de onvrede huizen. Wat kan ons er afhelfen?

Immers dit: dat het ons in onze oude staat zó de dood gaat worden door de ellende, dat wij er geen leven in hebben, er niet meer in kunnen leven, en, hoewel wij van nature vijandig zijn tegenover God onze Schepper, en Hem zoeken mis te doen, dat wij dat nu als de uitkomst gaan zien (dat heb ik indertijd ook gehad), dat God Zijn recht eens laat gelden.

Dat is wel ernstig om met God in aanraking te komen, en om ons einde te vinden in Adam, afgesneden te worden in onze oude staat. Maar dat is, om geheel losgemaakt te worden van satan, van een verbroken werkverbond. Ons leven dus ten einde in Adam, op te houden om daarin te bestaan, en nu te leren kennen dat Nieuwe Verbond, dat verbond der genade, waarin Christus Hoofd is. Hij zegt: "Ik ben de Weg." Hij heeft dan in Zich al hetgeen wij nodig hebben tot verzoening. Want waar God in recht handelt, en wij ons einde vinden in Adam, daar zullen wij aanstonds leren kennen, de saffieren van Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, waarop onze ziel gegrondvest wordt. Dat is daar, omdat Christus de Weg is.

Waar nu onze weg ten einde is onder God, daar is Christus de Weg. Wat wij dan nodig hebben, niet alleen om staan en blijven te vinden in het gericht (daar is Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid als het fundament), maar ook verder, tot verkeer en gemeenschap, de reinigmaking door Zijn bloed, de bedekking met die gerechtigheid die Hij verworven heeft, de vernieuwing door dien Geest, ja, dat God ons als kind aanneemt, en als van Christus overneemt, ja zelfs, ons die Geest schenkt als onderpand der erfenis, waardoor wij uitroepen: "Abba, Vader." Dat alles, is de vrucht van Christus' arbeid. Hij zegt: "Ik ben de Weg." Hij heeft wat wij nodig hebben tot grond, tot staan, tot verkeer en gemeenschap, tot in- en uitgang. Hij alles!

Daaraan zien wij: met Jezus Christus kunnen wij het nieuwe jaar beginnen, voortzetten, eindigen, leven en sterven, alles, want Hij is de Weg. Zijn arbeid is zo geheel tot dat einde bestemd, dat wij straks daar zouden mogen zijn, waar is de dadelijke gemeenschap bij God. Christus' arbeid loopt nergens anders op uit dan rechtstreeks op de troonzaal, om bij God te zijn. Het is toch een aanbiddelijk en verheven en gezegende Koning! Laten wij dat eerste vers maar eens zingen uit Psalm 72:

Geef, HEER, den Koning Uwe rechten ...

Alles dan wat in ons, buiten Christus is, dat is buiten de weg naar de hemel, het slechtste maar ook het beste. Daar Christus dan de Weg is, dan moet daaruit volgen, dat zelfs wanneer er iemand is die verzekerd is dat de Koning voor hem aan het kruis op Golgotha heeft gehangen, voor hem is gestorven, voor hem is opgewekt, aan zijn ziel door de Heilige Geest is toegepast de vrucht Zijns werks - die Hij heeft verworven - maar zo'n mens gaat nu verder in eigen kracht: ja, ik ben nu bekeerd, de hemel heeft zoveel aan mij gedaan, en gaat nu zelf aan het werk: ik moet zó leven, dit doen, dat laten, want dat hóort nu; die is fout.

Christus zegt: "Ik ben de Weg." Wat is dan het geval? Dit: wij zijn in Adam gevallen mensen, waar geen goed in woont. Jezus Christus was zonder zonde, nochtans wordt Hij genoemd dat Hij aan het kruis hing als een vloek voor gevloekten, omdat Hij Zich al de zonden had toegeëigend. Hij bleef nochtans de reine en onschuldige Zoon van God, al hing Hij daar als een vloek. Nu worden wij gezegd in Jezus Christus heilig en rein te zijn.

Nochtans zijn en blijven wij in alles grote zondaars. Maar wij worden rein en heilig gerekend in Hem. Wat is dan het geval? Wat Christus is, dat is Hij voor Zijn kerk. Dan moeten wij als gelovigen voor de dag komen als een mens die niet deugt, die geen wijsheid heeft, geen gerechtigheid, geen heiligheid bij zichzelf. Wat dan wel? Ellende! Om dan op Christus te zien, en ons aan Hem te houden. Immers, Hij is Zondedelger, Die zo'n volkomen Middelaar is, dat Hij uit God is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Dan zullen wij ontmoeten, dat Christus ons is de Bedienaar des heilighdoms in onze ellende, en Hij is dat in al ons ongeluk en in al ons gebrek.

Wat brengt dat dan teweeg, dat Hij zo is? Dat juist de liefde, die Hij aan ons besteedt, zich gaat uitspreken in hartelijke wederliefde tot Hem, alsook tot onze naaste. Dan putten wij dus uit Christus, Die zelf het verstand verlicht, het hart schikt, en onze ziel vormt tot dat einde, dat wij naar de wet zijn, zodat daarin openbaar wordt, dat het getuigenis Gods in onze ziel is en Hij Zich tot ons uitspreekt dat wij Hem welgevallig zijn. Maar dan zijn wij het niet in onze eigen werken als bekeerden, maar in Christus. En de werken daarvan, van liefde en dankbaarheid, wellen op uit die Fontein.

Jezus prijst Zijn bruid in het Hooglied bij uitnemendheid. Wanneer Jezus dan Zijn lofspraak eindigt, dan is het zeggen van de bruid niet: o,o, wat sta ik toch, Heere Jezus, hoog bij U aangeschreven, wat een wonder, wat een wonder, wat valt me dat mee! Neen, want dan had de kerkbruid met de borst vooruit kunnen gaan lopen: zo ben ik bij God bekend, daar moet je alle respect en eerbied voorhebben. Wat komt dan voor de dag? Adam!

Maar wat zegt de bruid? "O, Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien!" Zij wil zeggen: ben ik Uw hof? Van natuur ben ik maar een woestijn. Dat ik dan zo ben is alleen door Uw Godshandelingen, en dat ik vrucht dragend ben komt omdat U de Fontein bent. U bent alles, dus wat ik ben, dat ben ik door U. Zo wordt dan Hem de eer gegeven. Hij zegt: "Ik ben de Weg." Zo hebben wij in Christus alles, en moeten alles uit Hem hebben. Christus alleen is Gode welgevallig, want God heeft al Zijn welbehagen in Zijn Zoon.

Zover wij alles uit Christus moeten putten, moet Hij dus welgevallen nemen in Zijn volk, omdat Hij Zijn welbehagen heeft in Zijn Zoon. Daarbuiten is het niet. Zo is Jezus Christus alleen totaal alles. "Ik", zegt Hij, "ben de Weg." Hij wil hier - in de tijd - alles voor ons zijn; maar dat is alles voor het tegenwoordige om de toegaande te zijn tot de kennis en de gemeenschap en het verkeer met God. Daartoe wil Hij alles zijn, opdat wij dat dan nader leren kennen.

Maar boven dat alles rijst dan nog dit: wij zullen hier niet altijd blijven! Wij zijn weer een jaar verder, weer een schrede nader tot ons einde. Nu is hier boven de ware plaats der rust, der samenkomst aller levenden, en dat is eigenlijk de volkomen plaats der rust. De Koning wil hen daar ook brengen. Want al Zijn arbeid is daartoe, dat wij daar zouden mogen eindigen en besluiten in de Oorsprong, in aanschouwen, met dankzegging, alsook met heerlijkheid. Hij wil dan, dat wij ons volkomen aan Hem houden. Want bij de dood ontvalt ons alles: tijd, goed, vrienden, bekenden, ouders, man, vrouw, kinderen, eigen gaven, eigen verstand. Maar Jezus Christus is Overwinnaar, ook van de dood en het graf, van alles. Hij bezorgt de Zijnen de ingang in het Koninkrijk. Daarom is het zo'n verheven woord wat Luther zei: "Houdt u dan alleen aan Christus; doet gij dat, dan kunt gij, als uw stervensuur komt, spreken: in Uw handen beveel ik mijnen geest, want Gij hebt mij verlost, o God der waarheid." Nu mag het geloof hier soms geschud worden, ons moge veel twijfel bestormen, satan mag zich soms geducht weren, en de verduisterdheid van ons verstand mag ons parten spelen, maar, van wat hier staat zal geen tittel noch jota ter aarde vallen. "Ik ben de Weg." Dat is Hij. Hoe satan ook woedt, wat wijzelf ook denken, dat vermindert aan de zaak van Christus niets. Hij is en blijft volkomen Middelaar, opdat wij hier gemeenschap hebben met God in geloof, en het straks boven zouden hebben in aanschouwen. Daartoe is Zijn arbeid.

Al, wat wij dan buiten Zijn ambt en bediening verwachten, is fout. Maar nu geldt:

Welzalig hij, die al zijn kracht,
en hulp alleen van U verwacht.

Om dan met afzien van alles, ons volkomen aan Hem te houden. Dat God ons dat geve. Dan kunnen wij het nieuwe jaar beginnen, doorgaan en straks ook eindigen, want in Jezus Christus kan alles. Hij, die Alleen-Machtige, de Alleen-Volzalige.

Laat dit dan genoeg zijn voor dit morgenuur. Dat God het gesprokene door Zijn Geest bedauwe, en het alzo heilige en achtervolge dat wij er de vrucht van mogen plukken en genieten, ja uit de vrucht van de waarachtigheid van ons geloof verzekerd zijn.

Zoeken wij dat niet, zullen wij dan bedenken dat wij een kwaad werk doen? Want als wij God en Christus niet zoeken, dan zoeken wij de ijdelheid. Zoeken wij dat hoogste Goed, houdt u dan kloekelijk. Sla het oog op God en Zijn werken. Laat u geen moed benemen door teleurstellingen die zich voordoen. Want het is toch de bedoeling, dat ons alles zou ontvallen, opdat Jezus overblijft, en daar is aan verbonden, dat die Hem zoeken, Hem zullen vinden, omdat het Zijn Woord is. Maar Hij vraagt van ons, dat wij het doen met een volkomen hart.

Zover als wij genade verkregen hebben, dan ligt het geheel op ons pad, dat wij noch ter linker- noch ter rechterhand zouden afwijken, maar ons alleen houden aan de eenvoudigheid der waarheid Gods, zoals die in Jezus Christus is. Erbarme, ontferme Hij Zich dan over ons, om Zijns verbonds wil. Amen.

Slotzang: Psalm 83: 3

Zegen.